A zsolnai piacon 1707 március 8-án

Krman Dániel felszenteli Rákóczi seregének nyolc zászlaját — Krman szózata a szlovák kuruc katonákhoz s imája Rákócziért és Magyarországért

A budapesti Országos Rákóczi Emlékkiállításon, a Nemzeti Múzeumban, emlékezetes szép okmányokat szemlélhetünk. Ott vannak régi metszetek s mai fényképek alakjában a felvidéki várak és városok, a hűséges helyek, amelyek első hívásra, fontolgatás nélkül, csatlakoztak a szabadságharchoz. Jókaiból, Mikszáthból, Krudy Gyula műveiből mindenki tudja, a Felvidék volt a kurucság egyik legfontosabb területe, legtovább harcolt s érzelmeit nem változtatta meg a szatmári béke után sem. Rákóczi óriási dominiumának színejava ott volt északon s keleten. A fejedelem Emlékirataiból tudjuk, hogy a felkelő magyar nép első követe, ama bizonyos Bige László s az orosz pap, akik a lengyel Breznanban Rákóczit felkeresik s előadják neki a nép végső kétségbeesését s elhatározottságát a felkelésre, szintén felvidékiek voltak, uradalmának jobbágyai. Rákóczi üzenetképpen hazaküldött első zászlói, még a »Megújulnak a sebek, a nemes magyar nemzet sebei...« kezdetű szózata előtt, e finom selyemből készült s a Rákóczi-család címerével ellátott zászlók, ott csattogtak az északi szélben. Az egyiket e zászlók közül most a kiállításon láthatjuk. Hatalmas zászló az, aranyzöld selyemből, ilyenek alatt támadt fel nemzeti és vallási jogaiért a nép.

A zászlóknak fontos szerep jutott Rákóczi nagy szabadságharcában. Jelkép és szentség volt a zászló, lobogása életet, leesése halált jelzett. A szatmári békekötésnél a bécsi császár csak a zászlókat kérte a kurucoktól, a fegyvereket nem. A majtényi síkon zászlókat kellett lerakni, kardot és puskát vihettek haza a kurucok. Bécs mindig pontosan tudta, mitől kell félnie, ha Magyarországra gondolt. A kuruc szabadságharc párhuzamosan szlovák haladó hagyomány is. Két század óta változatlan erővel él a szlovákságban Rákóczi Ferenc neve. Mi az oka ennek? A szlovákok ott harcoltak Rákóczi zászlói alatt a magyarokkal, mint testvér a testvérrel. Közös ügyért ontották vérüket. E korból számos szlovák népdal maradt fenn, amelyekben sokszor ugyanazt a motívumot találjuk meg, mint a kuruckor magyar dalaiban. Jele annak, hogy azonos érzelmi forrásból fakadt mindkettő. S bizonyítéka a szlovák kuruc vers annak, hogy eredeti költemény a magyar társa is. Mint ismeretes, századunk elején néhány irodalomtörténész, főleg Riedl Frigyes, utána később Szerb Antal s mások is, kétkedtek a Thaly Kálmán felfedezte kuruckversek eredetiségében. A szorgos kutatás azóta már Thalyt igazolta, de még mindig van néhány kurucdal, amelyet Thaly átírásának vagy utánköltésének mondanak. Mi sem ajánlatosabb a szakembereknek, mint a magyar versek összehasonlítása a szlovákokkal; tökéletes próbája ez az eredetiség bizonyításának. Az olyan versek, mint a

»Hej Rákóczi, Rákóczi,
Podme zas na Nemci...«

nem véletlenül születtek. S van a szlovák kuruc-versek közt olyan is, a híres »Rákóczi ovská« 1709-ből, amelyet külön meg kell említenünk. Így szól a költemény magyarul:

Repült, repült, repült páros sas
felettünk,
Mi lesz már belőlünk szerelmes
Istenünk?

Szétvertek e sasok sólymot,
galambokat:
Pusztítani küldtek hollókat, varjakat.

Amig e hazában a sólymok
szárnyaltak,
Addig galambok is vigan turbékoltak.

Jöjjetek ti sólymok, előre szálljatok:
Gerlét, galambokat ölni ne hagyjatok!

E szövegben, melyet szerte az országban énekeltek a szlovákok, a páros sas: a német, a sólyom: a magyar, a gerle és galamb: a szlovák, a varjak és hollók: a fekete rácok, akiket a német küldött a szlovákok ellen. A népdal őszintén vallott a szimbólumok szavaival. Szabadító s egyenlővé tevő harc volt Rákóczi Ferenc szabadságharca, mely éppen kétszázötven évvel ezelőtt induit el.

Már szó esett itt róla, hogy Krman Dániel evangélikus szuperintendens, a kiváló szlovák író s egyházának mártírja, akit a pozsonyi várbörtönben halálra kínoztak, Rákóczi zászlóit Zsolnán megáldotta. Érdemes azonban erről részletesen is szólni, annyira fontos esemény ez. A szlovák-magyar népi szabadság közös hagyományát újítjuk fel vele s az evangélikusság forradalmi szerepére mutathatunk rá. Rákóczi Ferenc Krman Dánielben, a zsolnai evangélikus lelkészben, Pozsony, Nyitra, Trencsén, Liptó és Árva megyék szuperintendensében, a kiváló szlovák íróban, egyik legjobb emberét tisztelte. Krman (1663—1740) fontos tényezője a szlovák szellemi életnek. Az első, aki a szlovák protestáns egyházi énekről tanulmányt írt s ezzel kapcsolatban lándzsát tör általában a művészi szépségű vers mellett, úttörője tehát a szlovák verstannak. Hazai iskolák után Németországban folytatott tanulmányokat. Rákóczi szabadságharca előtt Miaván volt soká lelkész, a Fehér Kárpátok alatt, Nyitra megye északi részén. Rákócziék révén jutott el nemcsak Zsolnára, hanem egyháza és népe élére is, mint a rózsahegyi zsinat által megválasztott szuperintendens. Művei közül nevezetes a szlovák nyelvtana, evangélikus istentiszteleti Agendája, latinul írott önéletrajza. Bél Mátyással együtt Halleban 1722-ben kiadta a kralici biblia új szövegét.

Ez az öntudatos, népét féltő, igaz szlovák írástudó érezte-tudta, hogy Rákóczi oldalán van a helye. A fejedelem diplomatájává tette. Nagy Péter cárnál és XII. Károly svéd királynál járt Krman II. Rákóczi Ferenc követeként. Szlovák népi tájékozódása, sőt szláv tudata nem zavarta abban, hogy a közös ügyet s a közös hazát szolgálja a kuruc felkelésben.

De térjünk vissza a zászlókhoz. Krman Dániel egyik szlovák nyelvű műve ott látható a mostani Rákóczi-kiállításon, a Nemzeti Múzeumban, egy üvegszekrényben. Nem lehet elmenni e könyv mellett. A zsolnai Rákóczi-zászlók felszentelésén elmondott Krman-beszéd van benne; azon melegiben kinyomatta a szerző a további okulásra. Képzeljük el Zsolna nagy, árkádos piacát, aminő csak Krakkóban van még. S a zsolnai, hatalmas, várszerű templomot hozzá. A piacon gyűltek össze a kuruc hadak. Vezérük Czelder Orbán óbester volt, ugyancsak lutheránus és késmárki, aki a szepesi hűséget képviselte, mint tudjuk, példásan s mindhalálig. Rendkívüli kortörténeti dokumentum ez a Krman-beszéd. A kor ízlése szerint olyan hosszú a címe, hogy benne van rövidre fogva a tartalma. »In nomine Jesu, actus inaugurationis vexillorum, to gest poswecování zástaw« — mondja a latin s bibliai szlovákságú főcím. 1707. március 8. Zúgnak a zsolnai harangok, kemény magyar s szlovák vezényszavak röpködnek, mert Rákóczi reguláris szerint a nemmagyar katonáknak anyanyelvükön vezényeltek. A címlap után latin nyelvű ajánlás következik Czelder Orbánhoz, és regimentjéhez, utána pedig az ünnepség ismertetése. Majd maga a szlovák felszentelési szózat.

Krman elsősorban elmondja, mik a hadbainduló katonák kötelességei: 1. tábori bűneik elhagyása, 2. hogy magukkal vigyék a zászlót, s 3. hogy teljesítsék a zászlótartók kötelességét. Ime Krman szavai szószerinti magyar fordításban:

»Dávid király mondja, hogy zászlót adott az Ur azoknak, akik őt félik, hogy felemeljék az ő igazságáért. Sélah. A katonák tudják, hogy a lovasok közt sok múlik a kornétáson, a gyalogok között a zászlótartón. Ezért az ellenség is leginkább arra törekszik, hogy elpusztítsa a zászlótartókat, hogy elvegye tőlük zászlójukat s így zavart okozzon a hadseregben, mely a tőlük hordozott zászlókhoz igazodik. A főbb tisztek szorgosan meghagyják a zászlótartóknak, hogy féljék Istent, legyenek hálásak neki, amiért zászlót adott, szolgálják őt jámborsággal és hűséggel hordozzák zászlójukat, védelmezzék mint életüket, ezzel példát adva az egész hadseregnek a hűségre és férfias bátorságra.« Ezután példákat sorol fel Krman, milyen zászlóik voltak az egyes izraelita törzseknek, továbbá Augustus, Constantinus és Julianus római császároknak, majd a törekvő magyar királyoknak. S így folytatja:

»Ilyen zászlót adott az Ur azoknak, akik őt félik, hogy azt felemeljék az igazságért. Aki szorgosan figyeli a keresztyén országok nagy revolucióját, annak azt nemcsak égi rendelésnek kell tartania, hanem az Úristennek, az égi és földi események irányítójának kell tartania, hanem az Úristennek, az égi és földi események irányítójának kell tulajdonítania és el kell ismernie, hogy ő adott zászlót azoknak, akik őt félik, hogy felemeljék az igazságért. El kell ismernie, hogy a magyar népet, mely az elmúlt években keservesen megszenvedett bűneiért, megfosztatott sok királyi eskűvel megerősített szabadságától, birtokaitól, pénzétől, fegyvereitől — mint Saul idejében történt — sőt vezetőitől is, és elmondhatatlanul nyomorgott, az Úr segítette meg most annyira, hogy az ellenség látva harci ügyességüket mind nyári, mind téli időben, kénytelen volt elismerni, hogy maga az Úr Isten is a kurucokkal tart.«

»Én tehát a mi Urunknak, ennek az erős hadakozónak dicsőségére, aki maga nagy dolgokat cselekszik, felszentelem ezen a szent helyen ezt a nyolc zászlót, mint eddig a szent beszéddel, most már imádsággal is, azaz ünnepiesen kihirdetem, hogy a magyar királyság katonáinak használatára átadtak és minden egyéb céltól elválasztattak. Szerencsét és győzelmet kívánva megáldom őket az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében, ámen.«

Ezután következik Krman Dániel messzehangzó imája:

»Jézus Krisztus, győzhetetlen bajnok, Izráel fiainak őrzője, Ugy cselekedj, hogy ezek a zászlók sok jót hozzanak a nyomorgó Magyarországra, amely ország az országok dísze, a keresztyénség bástyája és földi paradicsoma volt egykor. Ur Isten, aki igazságot szolgáltatsz az elnyomottaknak, aki kiszabaditod a foglyokat és felemeled az elesetteket, légy fejedelmünk őméltóságával, a mi kegyelmes urunkkal, Rákóczi Ferenccel, hogy a haza atyjává lehessen, miként a börtönéből kiszabadult József, s hogy fölülmúlhassa bölcs terveivel és hazájának szerencsés védelmezésével minden korábbi magyar védelmezőnek, Báthorynak, Bethlennek, Bocskainak, Thökölynek és a maga őseinek dicsőségét, s így elnyerhesse azt a dicséretet, amelyet Ambrosius ad Dávid királynak, Famianus Strada pedig V. Károly császárnak: Csak győztesen térek vissza!«

»Uram, irányítsd terveit és egyengesd útjait Bercsényi Miklós gróf főgenerális őméltóságának és a magyar hadak többi generális urainak, hogy előttük rémület szállja meg az ellenséget, mint a rómaiakat a carthágói Hannibál előtt, amazok előtt pedig mint Dávid kiváló bajnokai előtt.«

»Uram, segítsd meg valamennyi óbester urat és add, hogy bármerre forgolódjék nemes regimentjével nagyságos Czelder Orbán úr, legyen tetteiben az oroszlánhoz hasonló, mint Makkabeus Júdás, kutassa fel az ellenséget, hogy az tőle való féltében elpusztuljon, ő maga pedig mint Makkabeus, az angyaltól oltalmazva népét tetteivel megörvendeztesse, hogy híres legyen az egész föld kerekségén s emléke áldott legyen mindörökké. Áldd meg az összes tiszt urakat, a nagyobbakat és kisebbeket, s mind az egész köznépet, kivált pedig e nemes regiment zászlótartó urait, hogy a rájuk bizott zászlókhoz hűségesen ragaszkodjanak és azokat soha el ne hagyják, hanem az égi zászlótartó védelme alatt minden bántódás nélkül épségben megmaradjanak, mint ahogy Nagy Konstantin zászlótartói hordozták a zászlót az égen megmutatkozott kereszt jelével és szilárdan reménykedtek a megfeszített Krisztusban.«

»Most pedig méltóságos és vitézlő óbester uram, hogy egy kis változtatással ama Jerémiásnak szavait alkalmazzam, aki látomásában Júdának aranykardot nyújtott át, vegyétek Istennek ajándékaként e megszentelt zászlókat, hogy velük megsemmisítsétek ellenségeiteket. Ti pedig tiszt urak és többi katonanépek, jót megbecsüljétek a tiéktek átadott zászlókat, ahogy megbecsülték zászlóikat a római katonák, akikről Tertulliánus ezt írja Apologeticájában: Az egész tábori vallásos rend a hadijelvényeket tiszteli azokhoz hív és minden egyéb istenségnek elébe helyezi.«

»Ti pedig keresztyén emberek, térdre hullva, őszinte szívből és emelt hangon kérjetek a minden jónak adójától szerencsés hadbaindulást és hazatérést a tőlünk távozó nemes regimentnek és a szabadság igazságáért küzdő egész magyar nemzetnek!«

Midőn Krman Dániel messzehangzó imáját befejezte, letérdelt az egész gyülekezet a templomban s kint a roppant piacon s következett a közös imádság.

Krman zsolnai prédikációja és imája végtelenül fontos hagyomány forrása. Egy protestáns hagyományé, melynek reformációs, forradalmi íze is van, aztán egy szlovák-magyar barátságé, amely fényt vet a mai nemzedék őszinte híd-építő munkájára, s mélységes emberi dokumentum is, hogy ily gerincesen, becsületesen szolgálta egy lelkipásztor azt az ügyet, mely nem csupán világszemléleti ügye volt neki, hanem gondolkodásának és tapasztalatának summájából eredő egyetlen út. Egyetlen út, amelynek fénye visszaverődik kétszázötven esztendőből s egyenletes világossággal tölti be mind a Kárpátok vidékét, mind a Duna táját.

Szalatnai Rezső

Régi konferenciák — új tartalommal

EGYHÁZUNK KONFERENCIÁINAK egymásutánjában nagyjelentőségű fordulópont az idei esztendő. Ettől a nyártól kezdve az Északi Egyházkerület gyenesdiási és a Déli Egyházkerület fóti Belmissziói Otthonában folyó minden konferencia és csendeshét az egész evangélikus egyház ügye és egyházunk megújulásának szerves része lett.

Gyülekezeteink tagjai általában már régen megkedvelték ezeket az esztendőnként megújuló alkalmakat. Isten igéje hangzott feléjük a konferenciákon, kellemes, szinte nyaralásszerű körülmények között. Evangélikusságunk zöme azért kereste fel ezt a két otthont, hogy hitében erősödve térhessen vissza mindennapos munkájába. Előfordult azonban az is, hogy a gyülekezetek vagy a hívek egy része idegenkedett az efféle alkalmaktól, mert nem látta eléggé biztosítottnak, hogy ott evangélikus hitét fogják megerősíteni, izmosítani, mert józan bibliás keresztyénségük irtózott a hellyel-közzel előforduló egyénieskedésektől, a jellegzetesen evangélikus kegyességi életüktől és hitüktől elütő kegyességi formáktól.

AZ ÚJ KONFERENCIÁK legfőbb célja, hogy benne egyházunk történelmi és hitvallásos hite hangozzék olyan erővel, hogy magával ragadjon minden részvevőt. A konferenciák nagy jelentősége, hogy kitűnő alkalmai evangélikus emberek evangélikus hite erősödésének, öntudatosodásának és izmosodásának. Ezért az idei konferenciák előadói sokkal szélesebb körből toborzódnak, mint eddig és az előadások sem szorítkoznak egy témára vagy egy módszerre, hanem felölelik az evangélikus hitnek az egész életre kiterjedő minden részletét. Az idei konferenciákon a gyülekezetek tagjai elmélyíthetik ismereteiket hitükben és útravalót kapnak a helyes, Isten igéjének megfelelő és az embertársaink szempontjából kedves és hasznos keresztyén életútra.

A konferenciák ezenkívül nem képviselnek sajátos, önálló vagy csoport-kegyességet, hanem a valóságos gyülekezeti életbe illeszkednek és illesztenek bele. A templom megszokott hangulatát idézik a konferenciáinkon erőteljesen megszólaló templomi énekeink, amelyek a konferenciákon újra érvényesülnek az eddig gyakran használt és az egyházi énekléstől idegen énekekkel szemben. A közös imádkozások valóban Istennel való beszélgetések és nem kegyesség-fitogtatások. Eddig a konferenciák úgynevezett morzsaszedéssel zárultak, s ezeken sokszor olyan megnyilatkozások is elhangzottak, amelyek nem voltak egyezőek egyházunk hitével és vallásos ízlésével. Az új konferenciák kivétel nélkül úrvacsoraosztással zárulnak és idén már elmaradtak ezek a »morzsaszedések«. Ez is annak jele, hogy egyházunk és gyülekezeti tagjaink egyre jobban követelik az igazi evangélikus életformát és felismerik az úrvacsora jelentőségét mind a hit, mind a keresztyén élet szempontjából. Az úrvacsoraosztások után rendszerint közös imádkozás van, ahol hálaadó imádságban köszönik meg a részvevők a kapott kegyelmet.

A konferenciák jelentőségének értékelését mutatja az is, hogy az előadók a konferencia előtt, alatt és után rendszeres megbeszéléseken foglalkoznak az előadódó elvi és gyakorlati kérdésekkel és közös erőfeszítéssel, egymást bírálva és tanácsolva készülnek fel és végzik munkájukat.

GYÜLEKEZETI TAGJAINK örömmel vesznek részt a konferenciákon és hitükben megerősödve úgy térnek vissza otthonaikba és megszokott életükbe, hogy a konferencia eredménye megmutatkozik családi életükben és munkájukban, a gyülekezetben és népünk között való forgolódásukban. Az eddig lezajlott újtípusú konferenciák biztatóak. Amikor a róluk való beszámolók alapján értékelni próbáljuk őket, nem tehetünk mást, mint arra kérjük Istent, hogy áldja meg konferenciáinkat, hogy egyre inkább legyenek az egyház építői, az evangélikusok erősítői és így Krisztus Urunk ügyének előbbre vivői.

— n

Istentiszteleti rend

A PESTI OLDALON:

Deák-tér d. e. 9. Zay László, d. e. 11. Zay László, d.u. 6. Zay László. — **Fasor** d. e. 1/10. Gyöngyösi Vilmos, d. e. 11. Gyöngyösi Vilmos, d. u. 6. Cserháti Sándor. — **Dózsa Gy.-út** d. e. 1/10. Cserháti Sándor. — **Üllői-út** d. e. ½10, d. e. 11 — **Rákóczi-út 57/b.** d. e. 10 Szilády Jenő dr., d. e. ¾12. — **Karácsony S.-u.** d. e. 10. — **Thaly K.-u.** d. e. 11, d. u. 6. — **Kőbánya** d. e. 1/10. Koren Emil, d. u. 4 Koren Emil. — **Simor-u.** d. e. ¼12. Koren Emil. — **Utász-u.** d. e. ¼12. Hafenscher Károly. — **Zúgló** d. e. 11. (úrv.) Nagy Gyula dr. — **Gyarmat-u.** d. e. 1/10. Muntág Andor. — **Rákosfalva** d. e. ½12 Muntág Andor. — **Fóti-út** d. e. 11. Gádor András, d. u. 7. Gádor András. — **Váci-út** d. e. 8. Gádor András — **Újpest** d. e. 10. Matuz László, d. u. ½7. Blázy Lajos. — **Dunakeszi-Alag** d. e. 9. Blázy Lajos. — **Vas-u. 2/o.** d. e. 11. Szimonidesz Lajos. — **Rákospalota Máv-telep** d. e. ½9. — **Rp. Nagytemplom** d. e. 10. — **Rp. öregtemplom** d. u. 3. — **Pestújhely** d. e. 10. Kürtösi Kálmán. — **Rákoskeresztúr** d. e. ½11. — **Rákoshegy** d. e. 9. — **Rákosliget** d. e. 10. — **Rákosszaba** d. e. 9. Békés József, d. u. ½7. Békés József. — **Cinkota** d. e. 9. (gyerm.), d. e. 10, d. u. ½3. — **Mátyásföld** d. e. ½12. — **Kerepes-Kistarcsa** d. e. ¼10. — **Pestlőrinc** d. e. 11. — **Pestimre** d. e. 10. — **Pesterzsébet** d. e. 10. — **Soroksár-újtelep** d. e. ½9. — **Kispest** d. e. 9, d. e. 10, d. u. 6. — **Wekerle-telep** d. e. 8. — **Rákoszentmihály** d. e. ½11, d. u. 5.

A BUDAI OLDALON:

Bécsikapu-tér d. e. 9. Pethő István, d. e. 11. Sréter Ferenc, d. u. 7. Sréter Ferenc. — **Torockó-tér** d. e. 8. Sréter Ferenc. — **óbuda** d. e. 9. Komjáthy Lajos, d. e. 10. Komjáthy Lajos, d. u. 5. Komjáthy Lajos. — **XII. Tarcsay V.-u.** d. e. 9. Zulauf Henrik, d. e 11. Misura Tibor, d. u. 7. Ruttkay Elemér. — **Szabadsághegy Diana-út** d. e. ½9. Ruttkay Elemér. — **Hűvösvölgy-Lelkésznevelő Intézet** d. e. 10. Sztehló Gábor. — **Kelenföld** d. e. 8. Rezessy Zoltán dr., d. e. 11. Rezessy Zoltán dr., d. u. 5. Muncz Frigyes. — **Németvölgyi-út** d. e. 9. Muncz Frigyes. — **Külső-Kelenföld** 12. Muncz Frigyes. — **Csepel** d. e. 11. Galáth György, d. u. 6. Brebovszky Gyula.— **Budafok** d. e. 10. — **Nagytétény** d. e. ½9. — **Kelenvölgy** d. e. 9. — **Albertfalva** d e. 1/11. — **Csillaghegy** d. e. ½10. Kaposváry Vilmos.

APRÓHIRDETÉSEK

SOMOGYI SZŰCS
Bundák átszabása, bélések, használt bundák, irhák vétele. Kossuth Lajos-utca 5.

SPECIÁLIS MŰSTOPPOLÓ, MŰTÖMŐ
MAKAN JÁNOS, többszörösen kitüntetett férfi, női szabómester. Thököly-út 59/a. Legtökéletesebb műtömés kiégett, molyrágott szöveten és ruhákon. Vidékre postán utánvét.

Elszakadt ballon és **ÁTLÁTSZÓ KABÁTJÁT** nyomtalanul megjavítja, ZSADÁNYI esőköpenykészítő. Telefon: 127—013. VI. ker., Révay-utca 10., II. emelet 17.

Kerítőbútor, csőbútor, összecsukható vaságyak, sodronyágybetét készítése és javítása. Vincze, Népszínház-u. huszonhat.

Vállalati jogügyi osztályhoz elmennék. Baditz, Miskolc. Főposta, Postán marad.

Kvarclámpa javítás: Zsellér, VIII., Szigony-u. 19.

Rekamié készítését, mindennemű kárpitosmunkát, javítást háznál, házon kívül vállal fizetési kedvezménnyel. Váradi, Majakovszkij-utca 32.

Használt háló, kombinált szekrény, kétszemélyes rekamié, fotel, szék, lakberendezés privátnak olcsón eladó. Péterffy Sándor-u. 17. Gombos.

Csináltassa nadrágját speciális nadrágszabónál. Női-, si-, bricsesz- és átszabás garanciával. Varga János, nadrágspecialista, Majakovszkij-u 56. III. 4.

Kétszemélyes rekamiét székekkel, fotelekkel olcsó árban készít: Kárpitos, Rákóczi-tér 11.

Zongora, pianino javítás, hangolás, értékbecslés olcsón Sasvári zongorakészítő mesternél. Lenin-körút 21. Tel.: 426—819.

Művégtagok, haskötők, sérvkötők, ludtalpbetétek készítése és javítása. Vidékre is kiszállok. Pokorny, orvosi műszerész: Budapest, V., Kossuth L.-u. 3.

Orgona javítását, hangolását, átépítését vállalom. Elektromos fujóberendezések. Kemenesi Rezső orgonaépítő, Szombathely, Vorosilov-u 8.

Express Kötőkészülék. Sálszövő. Rapid javítás. Debreceni, XIII., Szt. László-u. 53.

Szemüveg Lipl Józseftől (Knapecz utódától) IX., Üllői-út 79. Örökimádás templom mellett.

Zongorajavítás, hangolás jótállással. Szakszerű becslés, **Szávits mester.** Baross-tér egy. Tel.: 330-476.

Szelon 850 Ft, matrac 315, vendégágy (vasból) 345 Ft. Készítőnél, Bp., Lenin-körút 55.

Orgonaépítő, Marczel Endre, Budapest, II., Pesthidegkút, Rákóczi-út 39.

Meridor kötőkészüléket, szövőrámát készít, javít. Kisiparos, Bpest, VIII., Alföldi-u. 12. Műhely.

Szőrmebélések, bundák átszabása, javítása: Szemere szűcsnél, Lenin-krt. huszonhat.

Fajtiszta angóra nyulak kaphatók. Előjegyezhetők: Református Lelkész, Vértesacsa.

Evangélikus családnál vidéki diáklány teljes ellátással otthont talál. — Cím a szerkesztőségben.

Használt garnitúra, kétszemélyes rekamiéval, olcsón. Kétszemélyes rekamiét 2500-ért, fotelt, széket készít, javít, kedvező feltételekkel: Kárpitosmester Thököly-út 3.

Vidéki diák otthont talál Budapesten, központifűtéses lakásban. »Családtagként« jeligére kiadóhivatalba.

Ringlizés táskákban, övekben, zippzárjavítás, gouvré-plissé, hímzések, azsúrozás, gombáthúzás, előrajzolás: Braun Jenő, egyedül dolgozó kisiparos szaküzletében, Aggteleki-u. 4. szám.

Orgona, harmónium, készítés, javítás, hangolás, karbantartás, Villamos fúvóberendezések. Fittler, Bpest, XIV., Miskolczi-út 76.

HIRDETÉSI DÍJSZABÁS
Apróhirdetés szavanként 1 Ft. Kishirdetés mm soronként 1 Ft Szöveghirdetés mm soronként 2 forint

EVANGÉLIKUS ÉLET
A magyarországi evangélikus egyetemes egyház Sajtóosztályának lapja
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Puskin-u. 12. Telefon: 142-074
Szerkesztésért és kiadásért felel: Dezséry László szerkesztő
Budapest, III., Dévai Bíró Mátyás-tér 1.
Előfizetési árak: Egy hóra 5.— Ft, negyedévre 15.— Ft, félévre 30.— Ft, egész évre 60.— Ft
Engedélyezési és terjesztési szám: M. E. III. B. 70.336/1949
10.000 példányban nyomatott
2-534228. Athenaeum (F. v. Sopronl Béla)